

Toekomstige marktordening spoor

Op 3 juni komt uw Kamer samen tijdens het ‘commissiedebat spoor’ om te spreken over meerdere belangrijke vraagstukken. In deze two-pager willen wij u wijzen op de cruciale keuzes voor het Kabinet rondom de toekomstige marktordening op het spoor. **Deze moeten vóór 2033 worden genomen en kennen een lang en complex voortraject. Dit traject is de afgelopen tijd nog complexer geworden nu de Europese Commissie een zaak is gestart rondom de huidige marktordening in Nederland. Het is dus van groot belang dat het gesprek over de toekomst van het Nederlands spoor vandaag al wordt gevoerd.**

De regionale ov-autoriteiten van Nederland (zijnde de 12 provincies, de Vervoerregio Amsterdam en de Metropoolregio Rotterdam Den Haag) zijn blij dat Kabinet en Kamer aandacht besteden aan dit dossier. Het Nederlandse spoor is een intensief benut en goed werkend systeem dat de ruggengraat vormt van het openbaar vervoer. Het ondersteunt nationale en internationale verbindingen, én is cruciaal voor regionale en stedelijke bereikbaarheid. Tegelijk vragen nieuwe Europese regels over open toegang en capaciteitsverdeling om duidelijke keuzes van het Kabinet over de toekomstige marktordening en sturing op het spoor. Deze keuzes zijn bepalend voor hoe publieke belangen in de praktijk worden geborgd. Het is dus belangrijk dat het gesprek hierover in nauwe samenwerking met het rijk, de provincies en de Vervoerregio’s wordt gevoerd.

Bovenstaande partijen spreken expliciet geen voorkeur uit voor een variant van marktordening. Wel is er een aantal concrete voorstellen geformuleerd om de keuzes rondom de marktordening in goede banen te leiden voor de samenleving en de reiziger. Wij hopen dat u deze kunt meenemen in uw voorbereiding van het debat:

1. Neem op korte termijn regie op dit dossier

Het Kabinet moet zo snel mogelijk met een langetermijnstrategie voor de verdeling van spoorcapaciteit en de Marktordening van de toekomst komen. Zo kan er zonder haast en op een weloverwogen basis een besluit worden genomen.

2. Bescherm het publieke belang van het ov als voorziening

Zorg voor een goede borging van het publieke belang van het ov voor de samenleving. Goed ov vereist een dagdekkende dienstregeling, voldoende frequenties en betaalbare tarieven.

3. Voorkom versnippering

Zorg ervoor dat het ov-netwerk van Nederland één systeem blijft, waarin overstappen tussen regionaal, stedelijk en nationaal ov niet moeilijker wordt, maar juist makkelijker.

In de Kamerbrief over dit onderwerp van 24 april benadrukt de Staatssecretaris terecht het publieke belang van goed ov. Echter, de brief is op sommige punten te algemeen en onvolledig. Belangrijke elementen, zoals een samenhangend OV-systeem, de regionale functie van het Hoofd Rail Net (HRN) en het belang van een dagdekkende dienstregeling met voldoende frequenties, vragen expliciete verankering.

Daarnaast wordt de verdeling van spoorcapaciteit in de toekomst meer Europees gestuurd. Juist daarom is het essentieel dat Nederland tijdig een duidelijke langetermijnstrategie ontwikkelt, zodat publieke belangen ook in dit nieuwe systeem geborgd blijven. De praktische vertaling daarvan is een zogenaamde “Strategic Guidance” die de staatssecretaris meegeeft aan ProRail. Wij roepen u op om de staatssecretaris te vragen dit met u te bespreken en zo op tijd richting te geven aan een toekomst vast, richtinggevend en bindend kader voor verdeling van capaciteit op het spoor.

Conclusie en oproep aan de Kamer

Vraag het kabinet om voorafgaand aan verdere besluitvorming te komen met een heldere, samenhangende en uitgewerkte beleidsstrategie voor de marktordening en toedeling van capaciteit op het spoor, waarin bovenstaande punten concreet zijn verankerd.

Alleen met duidelijke keuzes, waarin de reiziger centraal staat, kan worden geborgd dat het Nederlandse spoor ook in de toekomst betrouwbaar, toegankelijk en samenhangend blijft functioneren.

Wij komen graag met u in gesprek over de toekomstige marktordening op het spoor de toekomst, de relatie met een samenhangend en voor reizigers aantrekkelijk OV-product en de elementen van het spoorse systeem die onzes inziens in elk geval geborgd dienen te worden. Voor het beantwoorden van vragen zij wij uiteraard beschikbaar.